

Літвінова В.О.

к.е.н., доцент

Одеський національний економічний університет (Україна)

Блігадір М.А.

аспірант

Одеський національний економічний університет (Україна)

РОЛЬ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ У ДІЯЛЬНОСТІ БУДІВЕЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Будівництво належить до найбільш матеріаломістких галузей економіки. Враховуючи специфіку виробничого процесу, запаси займають провідне місце у складі активів будівельних компаній, а також відіграють основну роль при визначенні собівартості готового об'єкту будівництва. У середньому питома вага запасів у складі оборотних активів компаній галузі становить близько 55-60% [2, с. 23]. Крім того, як галузь будівництва, має певні специфічні особливості, які безпосередньо впливають на формування виробничих запасів та організацію системи матеріально-технічного забезпечення. До специфічних рис галузі можна віднести:

- характер кінцевої продукції будівництва (нерухомість);
- специфічні особливості умов праці (сезонність, робота на великій висоті або під землею тощо);
- специфічність техніки, яка застосовується (будівельні машини та механізми);
- територіальну відособленість будівельних об'єктів;
- відносна унікальність кожного будівельного об'єкту;
- терміни проектування та будівництва.

Матеріальні витрати є також основним елементом собівартості будівельної продукції, тому в умовах ринкової економіки для забезпечення ефективної та ритмічної роботи будівельного комплексу зростає роль його матеріально-технічного забезпечення та раціонального формування запасів. При визначенні вартості запасів, використаних при виконанні робіт, будівельна організація може застосовувати всі методи оцінки вибуття запасів, перераховані в П(С)БО 9, окрім методу ціни продажу, який використовується торговельними підприємствами [1].

Будівельні матеріали поділяються на природні та штучні. До природних відносять лісові запаси (круглий ліс та пиломатеріали, запаси мінеральної сировини, кам'яні щільні та пухкі гірські породи (природний камінь, гравій, пісок, глина). До природних також відносять вторинну сировину, якою виступають відходи промислового виробництва, попутних продуктів гірничодобувної промисловості, а також водні та енергетичні ресурси.

До штучних відносять продукцію підприємств будіндустрії, це штучне каміння (цегла), керамічні плитки, синтетичні фарби та лаку, тепло- та гідроізоляційні матеріали та інші види. Будівельні матеріали, що мають стійкі

товарні властивості, виготовляються промисловими підприємствами без урахування конкретної будівельної продукції, у створенні якої вони використовуватимуться.

До основних напівфабрикатів відносять бетонну та розчинну суміш, асфальтову суміш та інші композиції, які зазвичай необхідно вживати у будівельне виробництво протягом короткого періоду часу після приготування. Тому напівфабрикати, які мають стійких товарних властивостей, тісно пов'язані з конкретною будівельною продукцією.

Потреба у будівельних матеріалах, деталях та конструкціях на виробництво будівельно-монтажних робіт та на виготовлення комплектуючих для будівництва певного об'єкту визначається у проектно-кошторисній документації.

Вищесказане дозволяє зробити висновок, що різноманітність будівельних матеріалів, їх залежність від споруджуваного об'єкту та виконуваних етапів будівельних робіт мають значний вплив на формування виробничих запасів підприємства [3; с. 123]. Таким чином для забезпеченості ефективності та ритмічності діяльності підприємств будівельного комплексу у першу чергу необхідно приділяти увагу управлінню матеріально-технічним постачанням будівельного виробництва та організації сучасної системи обліку матеріальних ресурсів.

Управління матеріально-виробничими запасами є важливою складовою управління підприємством та включає облік їх наявності та руху. Від об'єктивності та достовірності інформації, що формується системами обліку, залежать не лише своєчасність виконання будівельно-монтажних робіт, а й фінансовий результат діяльності підприємства загалом.

Матеріально-виробничі запаси як елемент оборотних засобів, проходять послідовно три етапи: прийняття до обліку при їх надходженні, забезпечення безпеки до часу безпосереднього їх використання і використання в процесі створення будівельної продукції. Система обліку матеріалів на кожному етапі їх руху має вирішальне значення у питанні формування достовірної та своєчасної облікової інформації, необхідної для прийняття, обґрунтування та підготовки ефективних управлінських рішень.

Список використаних джерел

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999р. № 246.
2. Матковська, Д. А. Організація обліку запасів будівельних підприємств. «Сорок шості економіко-правові дискусії: матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Львів, 2020, с. 23-27. Режим доступу: http://www.spilnota.net.ua/data/downloads/file_1592857700.pdf#page=23 (дата звернення 8.08.24)
3. Норд, Г. Л.; Белікова, В. В. Особливості класифікації виробничих запасів підприємств-виробників будівельних виробів з пластмаси та металу. Інвестиції: практика та досвід, 2013, 10: 122-126.